

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๒/๒๕๕๖

วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลจังหวัดนนทบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท กรุงเทพปิยะพันธ์ จำกัด กับพวก) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๗๕/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ (กรณีพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ)

ข้อเท็จจริงได้ความว่า ธนาคารดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง บริษัท กรุงเทพปิยะพันธ์ จำกัด ที่ ๑ กับพวก รวม ๕ คน ผู้ร้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรี ฐาน ผิดสัญญากู้ยืม เบิกเงินเกินบัญชี ตั๋วสัญญาใช้เงิน บังคับจำนอง และค้ำประกัน จำนวนทุนทรัพย์ ๒๑๕,๐๖๓,๗๑๒.๔๑ บาท ปรากฏตามคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๘๗๕/๒๕๕๓

โจทก์ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ มีสาขาเปิดดำเนินกิจการอยู่ทั่วราชอาณาจักร รวมทั้ง สำนักงานใหญ่ และสาขานนแจ้งวัฒนะ ด้วย ผู้ร้องทั้งห้าเดิมเป็นลูกหนี้ของธนาคารไทยท努 จำกัด เมื่อโจทก์ได้จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน จำกัด ใช้ชื่อว่า บริษัทธนาคาร ดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) โจทก์จึงได้มาซึ่งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดชอบของธนาคารไทยท努 จำกัด (เดิม) ทั้งหมด รวมทั้งมูลหนี้ที่ผู้ร้องทั้งห้ามีอยู่กับธนาคารไทยท努 จำกัด ด้วย

ผู้ร้องทั้งห้าได้ให้การว่าหนังสือมอบอำนาจของบริษัทธนาคาร ดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) ที่มอบอำนาจ นางอรศรี ทวีศรี ฟ้องคดีเป็นใบมอบอำนาจปลอม โดยกรรมการผู้มีอำนาจลงชื่อและประทับตราสำคัญของบริษัท ไม่ได้ลงลายมือชื่อมอบอำนาจและประทับตราสำคัญของบริษัท การที่นางอรศรี ทวีศรี แต่งตั้งให้นางสาวปวีดา โสภารัตน์ เป็นทนายความ จึงไม่ชอบ นางสาวปวีดา โสภารัตน์ ไม่มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำฟ้องแทนโจทก์ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้ส่งจ่ายเช็คเพื่อเบิกเงินเกินบัญชีตามจำนวนเงินตามฟ้อง โจทก์ไม่มีหลักฐานที่แสดงว่า ผู้ร้องที่ ๑ ได้เบิกเงินเกินบัญชี บัญชีกระแสรายวัน ตามเอกสารการฟ้องหมายเลข ๒๐ ไม่ถูกต้อง ผู้ร้องที่ ๑ ไม่เคยรับรู้ และไม่เคยยอมรับความถูกต้องของเอกสารดังกล่าว เมื่อผู้ร้องที่ ๑ มิได้ส่งจ่ายเช็คเพื่อเบิกเงินเกินบัญชีจากโจทก์ ผู้ร้องที่ ๑ จึงไม่ได้เป็นหนี้โจทก์ ไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ตามฟ้องจำนวน ๗,๕๗๘,๖๗๒.๕๒ บาท แก่โจทก์ เมื่อผู้ร้องที่ ๑ ไม่ต้องชำระหนี้แก่โจทก์ ผู้ร้องที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๕ ผู้ค้ำประกันก็ไม่ต้องชำระหนี้ดังกล่าวแก่โจทก์ เกี่ยวกับดอกเบี้ยโจทก์ไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทบต้น ในที่สุดผู้ร้องทั้งห้าต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม

ต่อมาบริษัทบริหารสินทรัพย์ เอ็น เอฟ เอส จำกัด ได้ยื่นคำร้องขอสวมสิทธิเข้าเป็นโจทก์ ในคดีนี้ ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ คำร้องอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ศาลจังหวัดนนทบุรี

ผู้ร้องทั้งห้า ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ ต่อศาลจังหวัดนนทบุรี สรุปความว่า การที่พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ หากบริษัทบริหารสินทรัพย์มอบหมายให้ผู้รับชำระหนี้เดิมเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ที่เกิดขึ้น การโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นอันชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ ตาม มาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” และมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์อาจเรียกเก็บดอกเบี้ยจากลูกหนี้ตามสัญญาเดิมได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่รับโอนมา แต่ถ้าสัญญาเดิมได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณของสถาบันการเงินเดิมให้อ้างอิงได้ ให้คำนวณอัตราดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ให้ลูกหนี้ตามสัญญาเดิมกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่รับโอน ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่ตกลงกัน” วรรคสาม บัญญัติว่า “การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่จะเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมิได้” เห็นได้ว่า เป็นการให้สิทธิแก่บริษัทบริหารสินทรัพย์เหนือกว่าบุคคลทั่วไป โดยให้ได้รับยกเว้นการที่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ และ มาตรา ๖๕๔ เป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดไว้ชัดเจนให้บุคคลได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม จะกระทำมิได้ ขอให้ศาลจังหวัดนนทบุรีสั่งความเห็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลจังหวัดนนทบุรีพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีตามคำโต้แย้งของกลุ่มความยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว และมีสาระสำคัญอันควรได้รับการวินิจฉัย จึงมีคำสั่งให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนคดีดังกล่าวมายังศาลรัฐธรรมนูญขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

มีปัญหาคือต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ แยกพิจารณาดังนี้

๑. พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ปัญหาข้อแรกที่ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ปัญหาข้อนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยคำร้องในกรณีเช่นนี้แล้ว คือ คำวินิจฉัยที่ ๔๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหานี้ซ้ำอีก

ตามปัญหาข้อต่อมาที่ว่า พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์อาจเรียกเก็บดอกเบี้ยจากลูกหนี้ตามสัญญาเดิมได้ไม่เกินอัตราดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่รับโอนมา แต่ถ้าสัญญาเดิมได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเป็นอัตราลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณของสถาบันการเงินเดิมให้อ้างอิงได้ ให้คำนวณอัตราดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

ในกรณีที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ให้ลูกหนี้ตามสัญญาเดิมกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สินที่รับโอน ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่ตกลงกัน การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่จะเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดมิได้”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย บัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง จะกระทำมิได้ สำหรับพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เพื่อคุ้มครองลูกหนี้ และไม่ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์เรียกเก็บดอกเบี้ยสูงเกินไปจนลูกหนี้ไม่สามารถฟื้นฟูกิจการได้ กรณีตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ผู้รับโอนอาจคิดดอกเบี้ยตามสัญญาเดิม ณ วันที่โอนมา ถ้าสัญญาเดิมกำหนดอัตรดอกเบี้ยลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณของสถาบันการเงินเดิมอ้างอิงได้ ให้คำนวณดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ เรื่อง การกำหนดสินทรัพย์ด้วยคุณภาพและหลักเกณฑ์ที่บริษัทบริหารสินทรัพย์ต้องถือปฏิบัติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๕ โดยกำหนดว่า “ในการโอนสินทรัพย์จากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ถ้าปรากฏว่า สัญญาเดิมกำหนดอัตรดอกเบี้ยไว้เป็นอัตราลอยตัวและไม่มีฐานในการคำนวณอัตรดอกเบี้ยของสถาบันการเงินเดิมให้อ้างอิงได้ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์คำนวณอัตรดอกเบี้ยที่จะเรียกเก็บจากลูกหนี้ตามสัญญาเดิมดังกล่าวได้ไม่เกินอัตรดอกเบี้ยเฉลี่ยจากอัตรดอกเบี้ยสินเชื่อประเภทนั้นๆ ของ ๕ ธนาคารพาณิชย์ใหญ่ ณ วันที่กำหนดอัตรดอกเบี้ยอ้างอิงตามสัญญาเดิม” ตามวรรคสอง เป็นเรื่องผู้รับโอนสินทรัพย์ให้ลูกหนี้ตามสัญญาเดิมกู้ยืมเงินเพิ่มเติม การคิดดอกเบี้ยสำหรับหนี้กู้ยืมใหม่ การคิดดอกเบี้ยยอมเป็นไปตามที่ตกลงกัน เป็นเรื่องของความสมัครใจของผู้กู้และผู้ให้กู้ยืมว่าจะคิดดอกเบี้ยในอัตราเท่าใด ตามวรรคสาม การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้นำมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่จะเรียกเก็บเกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไม่ได้ การยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอัตรดอกเบี้ยของ

สถาบันการเงินเป็นไปตามพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับกับลูกหนี้ที่ทำสัญญากับสถาบันการเงิน แต่กรณีของผู้ร้องหรือลูกหนี้คนอื่นที่มีได้ชำระหนี้ให้กับสถาบันการเงินจนหนี้เป็นสินทรัพย์ด้วยคุณภาพตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดและรัฐต้องออกกฎหมายขึ้นมาแก้ไขปัญหาเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์มหาชน หนี้สินของลูกหนี้ดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่เพื่อให้ข้อยกเว้นที่มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบังคับใช้กับลูกหนี้ของสถาบันการเงิน รวมทั้งผู้ร้องตามสัญญาเดิมยังมีผลอยู่ต่อไป เพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิของเจ้าหนี้จึงต้องมีบทบัญญัติดังกล่าวรองรับไว้ พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ เป็นบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองลูกหนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ และใช้บังคับเป็นการทั่วไป ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมแต่อย่างใด จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ